

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden för förnybar energi

Er beteckning: KN2025/00895

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Dalarnas län (nedan Länsstyrelsen) ställer sig i stort positiva till promemorians förslag. Det är positivt att det föreslås införas en ny lag som tydligt definierar begreppet *förnybar energi*. Länsstyrelsen delar promemorians syn att direktivet bör införas i respektive sektorslagstiftning.

Länsstyrelsen anser att promemorians förslag gällande bättre underlag i samrådsskedet skapar stärkta förutsättningar för en effektivare process och större samförstånd mellan parterna tidigare i processen.

Länsstyrelsen sammanfattar nedan synpunkter och utmaningar med föreslagna ändringar.

Den föreslagna regleringen som innebär en rapporteringsskyldighet till Statens energimyndighet vad gäller tidsfrister bedöms, med anledning av den korta förberedelsetiden, medföra utmaningar. Framför allt då det tar tid och resurser att utveckla och driftsätta berörda IT-system, särskilt då föreslagen reglering omfattar flera olika sakområden.

Länsstyrelsen anser att Mark- och miljödomstolens handläggning inte bör undantas kraven på tidsfrister.

Länsstyrelsen anser att begreppet *fullständig ansökan* behöver förtydligas och differentieras mot begreppet *komplett ansökan*. Länsstyrelsen ser att förslaget kan för ärendegrupper som inte avser förnybart innebära en längre handläggningstid. Detta framför allt i samband med höga ärendeinflöden och att tidsfristerna ska klaras.

Att bedömningen som länsstyrelsen gör gällande MKB omfattning ska bli bindande riskerar att få begränsad effekt i praktiken. Länsstyrelsen ser att det fortfarande finns möjligheter för prövningsmyndigheten att kräva kompletteringar, eftersom förelägganden om detta prövas först vid en överklagan av hela ärendet. Begreppet "omfattning" är otydligt definierat, och andra direktiv, som MKB-direktivet, ger fortsatt stöd för att begära in nödvändig information. Länsstyrelsen ser därför att den nya bestämmelsen kan ses därför mer som en vägledning än som ett juridiskt bindande hinder för prövningsmyndigheten att ställa högre krav.

Länsstyrelsens synpunkter

2.10 Förslag till förordning om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Länsstyrelsen tillstyrker promemorians förslag till ny förordning och lämnar följande synpunkter.

Länsstyrelsen noterar att det i 8 – 9 §§ hänvisas till 9 §. Hänvisningen torde vara till 7 § där aktuella myndigheter listas.

Vidare föreslås det att kommuner och myndigheter enligt 8 § årligen ska rapportera till Statens energimyndighet. Länsstyrelsen noterar att förordningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. För att systematiskt samla in och kvalitetssäkra sådan information, utan att det belastar ärendehandläggningen, krävs det att IT-system utvecklas och driftsätts. Att genomföra det innan i kraft trädandet bedöms som utmanande.

Slutligen anger förnybartdirektivet att kontaktpunkten ska säkerställa att prövningsmyndigheterna håller tidsfristerna. Länsstyrelsen anser att statistik för varje enskilt ärende innebär ett alltför omfattande krav och potentiellt en överimplementering av direktivet.

3. Förnybartdirektivet och andra EU-rättsakter på området

Länsstyrelsen anser att Mark- och miljödomstolarnas handläggning i första instans bör omfattas av de nya tidsfristerna.

Länsstyrelsen anser att det är olämpligt att koppla genomförande av kraven i förnybartdirektivet på förslag till ändrade processuella regler som blott befinner sig på utredningsstadiet. Det är inte klart när eller ens om förändringarna som föreslås av Miljötillståndsutredningen kommer kunna genomföras.

7.1 Huvudregeln är en tidsfrist om högst två år i första instans

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen i stort och lämnar följande synpunkter gällande förslag till ändring av kulturmiljöförordningen.

Den arkeologiska processen består normalt av flera steg. Där tillstånd enligt 2 kap. 12 § KML infaller som det sista steget i processen. Den sammantagna arkeologiska processen, med bedömningar, undersökningar och utredningar, kan ha en lång tidsutdräkt. Länsstyrelsen vill lyfta att promemorian förslag kan innebära att sökanden ges en förväntan att den sammantagna arkeologiska processen ska omfattas av tidsfristen om högst två år. En förutsättning för ett tillstånd enligt 2 kap. 12 § är att de utredningar och undersökningar som behövs för bedömningen är gjorda. Dialog mellan sökanden och länsstyrelserna blir därför särskilt viktig i ett tidigt skede.

I förslaget till 36 § kulturmiljöförordningen verkar det i andra stycket finnas en felaktig hänvisning till 37 §, när det i själva verket borde hänvisas till 38 §.

7.5 Tidsfrister för ärenden om installation av solenergiutrustning på byggnader

För små kommuner med en ansträngd bemanning kan de tidsfrister som promemorian föreslår bli utmanande att innehålla. Framför allt kan det vara utmanande att upprätthålla en sådan snabb handläggning under hela året.

Länsstyrelsen ser vidare att förslaget i 9 kap. 27 f § PBL riskerar medföra att olämpliga åtgärder beviljas med automatik på grund av låg bemanning i små kommuner.

7.8 Tidsfristen börjar gälla när ansökan är fullständig

Länsstyrelsen anser att begreppet *fullständig ansökan* behöver förtydligas och differentieras mot begreppet *komplett ansökan*. Länsstyrelsen ser att vissa undanträngningseffekter riskerar att uppkomma i samband med höga ärendeflöden och att tidsfristerna ska klaras. Författningsförslagen tillstyrkes i övrigt.

I de författningsförslag som promemorian föreslår nämns aldrig begreppet fullständig utan endast att ansökan kan kompletteras. Det är således svårt att utläsa att det rör sig om en lägre kravnivå på innehåll mot en komplett ansökan som vid en miljöprövning är klar att kungöras. Länsstyrelsen är av uppfattningen att denna otydlighet riskerar innebära att de behöriga myndigheterna kommer tillämpar paragrafen olika.

När en ansökan kommer in till Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Dalarnas län skickas den idag snarast ut på en kompletteringsremiss till berörda aktörer. Detta i syfte att få en komplett ansökan som kan kungöras. Denna process tar mellan 60 – 90 dagar idag. Länsstyrelsen tolkar att fullständig innebär en lägre kravnivå än en komplett ansökan. Där fullständig syftar till att ärendehandläggningen och handläggningstiden startar. För att förslaget ska effektivisera processen krävs det att prövningsmyndighetens utredning om ansökan är fullständig leder till att tiden för kompletteringsremissen kan förkortas. Alternativt helt exkluderas i den senare handläggningen. Annars riskerar förslaget att leda till längre tillståndprocesser för de ärenden som redan idag underskrider 2 år. Länsstyrelsen anser att lagstiftningen tydligare behöver definiera när en ansökan ska ses som fullständig.

För att efterleva tidsfristerna kan det i samband med höga ärendeflöden bli en praktisk följd effekt att ärenden prioriteras. Förslaget kan således innebära undanträngningseffekter för andra ärendegrupper än de som omfattas av förnyelsebartdirektivet. Ärenden som inte rör förnybart kan således få längre handläggningstider som följd.

8.3 Länsstyrelsens bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning

Länsstyrelsen varken tillstyrker eller avstyrker promemorians förslag utan lämnar följande synpunkt.

Länsstyrelsen ser att bestämmelsen riskerar att inte bli juridiskt effektiv utan är mer att se som en appell till prövningsmyndigheten att inte kräva mer av miljökonsekvensbeskrivningen än länsstyrelsen gjort under samrådet.

9.1 Underlaget ska ges in till och bedömas av länsstyrelsen innan avgränsningssamråd inleds

Länsstyrelsen tillstyrker promemorians förslag.

Länsstyrelsen ser positivt på att lagstiftningen blir tydligare i denna fråga. Det är inte ovanligt att länsstyrelsen behöver hålla tillbaka verksamhetsutövare som redan har planerat in ett samråd på grund av att underlag inte är tillräckligt omfattande. Förslaget skapar bättre förutsättningar för att samrådsprocessen ska inledas med mer likartade förväntningar.

9.2 Det ska ställas högre krav på det underlag som tas fram inför avgränsningssamråd

Länsstyrelsen tillstyrker promemorians förslag.

I samråden skapas förutsättningarna för en effektiv tillståndsprocess. För att sådana förutsättningar ska uppstå är ett bra underlag grundläggande. Precis som promemorian lyfter så är det inte ovanligt att samrådsunderlag idag brister. Länsstyrelsen ser positivt på förslaget och anser att det skapar bättre möjligheter för samråd, samtidigt föreslås ingen uttrycklig möjlighet att begära komplettering av underlaget.

Länsstyrelsens erfarenhet från samråd idag visar att verksamhetsutövare under avgränsningssamrådet inte alltid har landat i vilken teknik eller utformning som slutligt ska gälla. Ska de nya kraven ska tillämpas fullt ut kommer det, enligt länsstyrelsen, innebära stora förändringar för verksamhetsutövarna med krav på mer detaljerade utredningar tidigare i processen än idag. Vilket kan bli en utmaning för verksamhetsutövarna samtidigt som det kan

skapa mer samförstånd mellan parter tidigare i processen och knäckfrågor för prövningen kan lösas.

Länsstyrelsen ser att en konsekvens av förslaget, och i kombination med att myndighetens yttrande blir bindande, är att arbetsbelastningen i ärenden rörande samråd kommer öka. Ur ett processperspektiv kan detta förhoppningsvis leda till att en lägre arbetsinsats kan krävas i det senare skedet. Således borde inte den totala arbetsbelastningen öka.

10.2 En verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska inte anses avsiktligt störa eller döda skyddade arter

Länsstyrelsen tillstyrker promemorians förslag och lämnar följande synpunkt.

Det föreslås en ny regel i artskyddsförordningen om att vid etablering av verksamheter för förnybar energi ska det inte ses som avsiktligt dödande av en individ av en viss skyddad art förutsatt att nödvändiga skyddsåtgärder vidtagits för att ”förhindra att en betydande negativ påverkan på en arts population uppstår”. Har sådana åtgärder vidtagits gäller alltså inte förbudet i artskyddsförordningen och dispens för etableringen krävs inte.

Förslaget kan vid en första anblick ses som en stor lättnad i artskyddet. Dock ställs det som länsstyrelsen ser det i praktiken samma krav som i en dispensansökan för att undantaget ska bli tillämpligt. För en dispensansökan enligt 14 § artskyddsförordningen gäller att det ska finnas ett skäl, bland annat allt överskuggande allmänintresse – vilket ju dessa etableringar ska ses som enligt andra förslag i utredningen, att det inte finns någon annan lämplig lösning samt att åtgärden ”inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde”. Om det är någon betydelseskillnad avsedd med detta rekvisit jämfört med det i den föreslagna bestämmelsen är inte beskrivet i utredningen. Enligt vår mening är det i praktiken väsentligen samma krav. Hotas gynnsam bevarandestatus eller finns det risk för betydande negativ påverkan på artens population går det inte att få dispens och inte heller att tillämpa den nya bestämmelsen om att inte se dödandet som avsiktligt. Om man tar exemplet örnar i vindkraftsområden innebär alltså förslaget ingen lättnad eftersom örnarna är så få ett dödande av varje individ riskerar artens bevarandestatus och även innebär en betydande negativ påverkan

på artens population. Det krävs en närmare analys av övriga arter, till exempel fladdermöss, för att utreda hur bestämmelsen kan tillämpas beträffande dem. Länsstyrelsens farhåga är att förslaget i praktiken inte får någon effekt. Vilket kan skapa ett förväntasglapp mellan den sökande och prövningsmyndigheten.

16.5.1 Kostnader som förslaget medför för staten

Länsstyrelsen delar promemorians resonemang att storleken på inflödet av ärenden är det som kommer avgöra hur stor påverkan blir på länsstyrelsens verksamhet. Som nämnts ovan i sista stycket under rubrik 7.8 *Tidsfristen börjar gälla när ansökan är fullständig* kommer prioriteringar behöva göras och ärenden som inte avser förnybar energi kan komma att få längre handläggningstider. För att Länsstyrelsen ska kunna upprätthålla målen även för övriga handläggningstider ser Länsstyrelsen att det kommer att behövas ytterligare resurser.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Björn Forsberg med miljöhandläggare Andreas Ekberg som föredragande.

Kopia till

joohan.malinen@regeringskansliet.se